یادداشت/ یک رئیس جمهور، یک وزیر کشاورزی

رامین امینی زارع
دانش آموخته دانشگاه تهران

دولت سیزدهم درحالی روی کار می آید که میراث دار کامیابی ها وناکامی های بسیار تاریخی، ازهزاران سال پیش در فلات ایران زمین است،چنان که روزگاری مهتردادگرهخامنشی، در ابتهالی که بر سینه سنگ برای نسل های آینده نگاشته است، ایران را از دشمن، دروغ وخشکسالی به خدای یکتا،پناه می دهد.

مخاطب این نوشتارکوتاه رئیس جمهور آینده ی یکی ازکشورهای مهم جهان در سه راهی پیوند تاریخی سه قاره وبه عبارتی قلب جهان است همو که نظامی در دوبیت از هفت پیکرشکوه آن را توصیف کرده است :
همه عالم تنست و ایران دل/نیست گوینده زین قیاس خجل

چونکه ایران دل زمین باشد/دل ز تن به بود یقین باشد

ایرانی که دارای چند هزار سال تاریخ نوشتاری است که از نگاه کشاورزی،بسیاری از گیاهان دراین سرزمین برای نخستین بار کشت شده اند،دام ها دراین دیار اهلی شده اند ونیاکان ما دراین کشور پدیدآورنده معجزه قنات درجهان هستند.مهم ترین مساله پیش روی برای مدیریت بخش کشاورزی یابه خوانش دیگر امنیت غذایی کشور،موضوع

منابع پایه آب ،خاک وسرمایه در بخش کشاورزی است، منابع آب های زیرزمینی ایران شامل چاه ها، چشمه ها و قنات است که بخش قابل توجهی ازآن در بخش کشاورزی مصرف می شود.

یک پژوهش گرایرانی وهمکارانش در فنلاند داده های مربوط به سیستم ملی نظارت بر آب های زیرزمینی ایران را از سال ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۵ مطالعه کرده اند.بر اساس این مطالعه در طول دوره مورد بحث (۲۰۰۲ تا ۲۰۱۵) تعداد چاه های استخراج آب های زیر زمینی در ایران تقریبا ۲ برابر شده است. با این حال مقدار آب زیرزمینی استخراج شده طی این دوره ۱۸ درصد کاهش یافته است. در سطح کشور سطح آب زیرزمینی سالانه به طور متوسط تقریبا نیم متر کاهش می یابد.

در بسیاری از چاه ها آب به میزان قابل توجهی شورتر شده است، تا حدی که در صورت آبیاری با آن، فقط گیاهانی می توانند رشد کنند که قادر به جذب آب شور هستند.

طی این دوره کیفیت آب های زیرزمینی ایران فقط در چند منطقه مرطوب (در شمال فلات ایران) بهبود یافته است.

کمبود آب و خشکسالی، معیشت مردم را در سراسر ایران تهدید می کند.دراین سطور قصد طرح مسائل فنی را ندارم زیرا چندی پیش در یادداشتی درایرناباعنوان سازگاری با ریسک خشکسالی قرن جدید

به تفصیل به آن پرداخته ام؛غرض پیشنهاد سیاستگزاری درست وتشکیل وبهره گیری از اتاق های فکرموثراست واما کوتاه سخن به چند پیشنهاد به شرح ذیل بسنده می کنم:

ر۱براساس خط فکری سازمان ملل متحد ،دفاتر تخصصیفائوبانک جهانی وهمچنین دانشگاه ها وبنیه تخصصی اجرایی موجود،طرح راهبردی درجهت مهار بیابان زایی،فرسایش خاک،بهبود راندمان آبیاری،تهیه واجرا گردد.(درزمان حضور نگارنده دردانشگاه تهران، شاهد توان تخصصی این دانشگاه وتوانمندی هدایت این موضوعات بودم).

ر۲مساله وموضوع سرمایه گزاری وسرمایه گریزی جدی گرفته شود،مطالعه روند سرمایه گذاری در دهه اخیرموید ضرورت این مقوله حیاتی است. براساس اطلاعات منتشر شده توسط بانک مرکزی میزان سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی در سال ۹۰ به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ بالغ بر ۸۷ هزار میلیارد ریال بوده است که در سال ۹۸ این رقم به ۳۵ هزار میلیارد ریال کاهش یافته است که به طور متوسط سالانه رشد ۱۰.۸- درصدی را

نشان می‌دهد.

۳ر تامین مالی بخش کشاورزی وبه قول مدیرعامل بانک کشاورزی، ایجاد جریان مطمئن اعتباری،موضوع مهم دیگری است که باتجهیز وتقویت این نهادخوش بنیان مالی با قریب به یک سده تجربه نظام مند درتامین اعتبارات مورد نیازمی تواند وضعیت ماندگاری وجذب سرمایه راتاحد زیادی بهبود بخشد،پرداخت بیش ازهفتصدوچهل هزار میلیارد ریال تسهیلات درهمین دوره مالی اخیر نشان دهنده کارآمدی این نهادتخصصی است.کم ترین دست کاری در نظام بانکی که اصول وقواعد دقیق خود رادارد ودراین سال های،به ویژه در دهه اخیر موتور توسعه کشور دراین شرایط بوده است می تواند شالوده هارا درهم ریزد،بلکه نخستین کاربهبود،تجهیز وتقویت شبکه بانکی کشور واصلاحات تدریجی است.تاختن بی منطق به سیستم بانکی کشور که درد مال باختگی ناشی از دخالت دولت وشبه دولت را بر پیکرافگارخود دارد،جفای مضاعف به جمعیت بزرگ،نجیب،کارآمد ومتخصص ایرانی است که دراین زمانه توانسته است موجبات افتتاح پیاپی طرح های تولیدی را رقم زند.

۴-اعتبارات دربخش کشاورزی به منزله اکسیژن است،چنان که هریک درصدافزایش دراعتبارات،ارزش افزوده را برابرباشش صدم درصددراعتبارات جاری وهمچنین نه صدم درصد دراعتبارات سرمایه ای افزایش می دهد.بانک تخصصی موجود،دردولت سیزدهم می تواند مورد توجه مضاعف قرارگیرد وبه عنوان الگوی موفق توسعه در نظام بانکی کشور،محور راهبری شبکه بانکی کشور به شمارآید.

۵ر موضوع جبران نظام مند خسارات واستمرار تولید براساس آموزه های استاندارد ملل متحدوبانک جهانی،ازطریق سازکار بیمه ای با تامین حق بیمه سهم دولت وتقویت بیمه کشاورزی،فرایاد باشد،زیرا سازکار بنیادین موثر دیگری جایگزین آن وجود ندارد.سخن پایانی این که تلاش بسیاری از سوی جامعه بزرگ کشاورزی ایران انجام شده است اما کشاورزی با ابرچالش های پرشماری از جمله موارد یادشده روبروست ومی توان برای بسیاری ازآن هاراه حل یافت وبرنامه ریزی واجراکرد.بی شک مجموعه متخصصان این بخش، گفتنی هایی مهم با رئیس جمهورمحترم ووزیرجهادکشاورزی دولت پیش روی دارند.به امید روزگار بهتر